

Список використаних джерел

- Бондаренко, Н. В. (2021). Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*, 27, 15–26. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-15-26>
- Гоголь, Н. (2019). Медіаосвітні ресурси шкільних підручників як засіб реалізації культурологічного підходу до вивчення української літератури. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 68, 47–51. <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-68.11>
- Топузов, О. & Засекіна, Т. (2022). Концепція підручників як складників дидактичної системи адаптаційного циклу навчання. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*, 28, 191–201. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-191-201>
- Яценко, Т. & Пахаренко, В. (2022). Ключові компетентності в змісті підручника української літератури для 5 класу Нової української школи. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*, 28, 202–211. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-202-211>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕОМАТЕРІАЛУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Твердохліб Ігор,

кандидат педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник,
відділ математичної та інформатичної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

✉ IgTverd@ukr.net

Касьян Марія,

учитель інформатики,
Києво-Печерський ліцей №171 «Лідер»,
м. Київ, Україна

✉ kasian.mariia@leader171.kiev.ua

Поява та активне використання технологій дистанційного навчання сприяло створенню нових засобів навчання, що дають змогу урізноманітнити способи подання навчального матеріалу. Так, на відміну від традиційних курсів дистанційного навчання, де навчальний матеріал зазвичай подається у текстовому вигляді з використанням таблиць, схем, рисунків або у вигляді презентацій, відеоматеріали мають

зовсім інше емоційне, психологічне та педагогічне навантаження, створюють сприятливе середовище для вивчення як окремої теми чи розділу, так і предмету загалом.

Саме завдяки подачі матеріалу у форматі навчального відео завоював свою популярність такий відеосервіс, як Youtube, що налічує мільйони відеоуроків, оглядів на різну тематику. Проте, використання цього сервісу при вивченні того чи іншого навчального предмету не завжди є доречним, оскільки:

- поряд з великою кількістю якісного контенту, трапляються і неякісні відеоматеріали;
- контент завантажується будь-яким користувачем мережі і може містити теми, яких немає у календарному планування з предмету;
- стиль подання навчального матеріалу практично завжди відповідає стилю викладання на уроці;
- невелика кількість україномовного контенту технічної спрямованості (Возна, 2012, с. 195).

У зв'язку з цим, виникає потреба у вивченні питань створення ефективних відеоматеріалів та розміщення їх у вільному доступі на деякому мережевому ресурсі чи системі управління навчальними матеріалами.

Наразі існує багато споріднених термінів що стосуються питання використання відеоматеріалів в системі дистанційного навчання, зокрема, в науковій літературі можна зустріти такі терміни: відеолекції, відеоуроки, відеокурси, відеоконтент, навчальне відео, освітні відеоресурси навчальні відеопродукти тощо.

Наприклад, під електронними освітніми відеоресурсами розуміють електронні ресурси, що базуються на використанні цифрових відеоданих (Глинський, 2016, с. 79). Це може бути безпосередня зйомка «живого» уроку вчителя, що може проводитись як в аудиторії в присутності учнів, так і в спеціально обладнаній аудиторії за участю групи спеціалістів. Проте реалії сьогодення такі, що вчителі беруть на себе функції сценаристів, режисерів, оператора і відеоредактора та створюють відеолекцію самостійно з використанням підручних засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

З технічної сторони створення навчальних відеоматеріалів полягає у використанні деяких технічних пристроїв для запису (відеокамера, веб-камера, монітор комп'ютера, камери мобільних пристроїв) та виборі спеціального програмного забезпечення для організації «захоплення екрану», монтування відео тощо. При виборі того чи іншого пристрою для запису варто орієнтуватись на мету створення відео та умови, в яких воно буде записуватися та використовуватися. Наприклад, якщо якість відеозображення не дуже важлива, то можна використовувати веб-камеру або мобільний телефон, якщо ж потрібно детально описати роботу деякого програмного засобу, тоді доцільно використовувати програми запису з екрану, щоб користувач міг якісно бачити деталі інтерфейсу програми і розуміти основні принципи роботи з нею. За потреби демонстрації реальних явищ чи процесів доцільно використовувати відеокамеру з високою роздільною здатністю, щоб підвищити деталізацію.

Нині існує велика кількість програм для редагування та захоплення відео з екрану монітора. Серед найвідоміших доцільно виокремити Adobe Premiere, CamStudio, Camtasia Studio, Pinnacle Studio, VirtualDub, Windows Movie Maker, Youtube Video Editor тощо.

На сучасному етапі впровадження інформаційних технологій в освітній процес, перспективним стає створення та використання інтерактивного відео – це відеоряд, в якому на певних етапах перегляду можна обирати продовження сюжету, натискати на посилання, кнопки, проходити тестування тощо. Для перетворення стандартного відео в інтерактивне можна використовувати наявні засоби відеоредактора або скористатись функціями, які надають відеосервіси, якщо відеоматеріал планується завантажувати в мережу інтернет (Глинський, 2016).

У нашій освітній діяльності було реалізовано ідею використання невеликих відеофрагментів на уроках інформатики у вигляді скрінкастів. Скрінкасти – цифровий відеозапис, що виводяться на екран комп'ютера. Скрінкастами можуть бути як нерухомі зображення (слайди презентацій) так і дії на екрані, що супроводжуються голосовими коментарями.

Процес створення скрінкасту – це дуже насичений творчістю процес. Кожен відеоролик є покроковою інструкцією з коментарями усіх дій, що виконує вчитель. Такий вид відеоматеріалів сприймається легко й неодмінно приводить до позитивного результату у навчальному процесі не тільки на уроках інформатики (Киричук, 2018).

Використовуючи технологію скрінкастів, нами було створено добірку відеоматеріалів для уроків інформатики в 2 – 5 класах (рис. 1), використання яких допомагають опанувати тему набагато краще, ніж текстовий опис, інструкція чи посібник, адже учні відразу бачать, як потрібно виконувати дії, про які йдеться у відеодемонстрації. Особливо радимо використовувати технологію скрінкастів при вивченні змістовної лінії «Алгоритмізація та програмування», адже учні можуть створювати проекти під коментування вчителя, слідкуючи та повторюючи його дії.

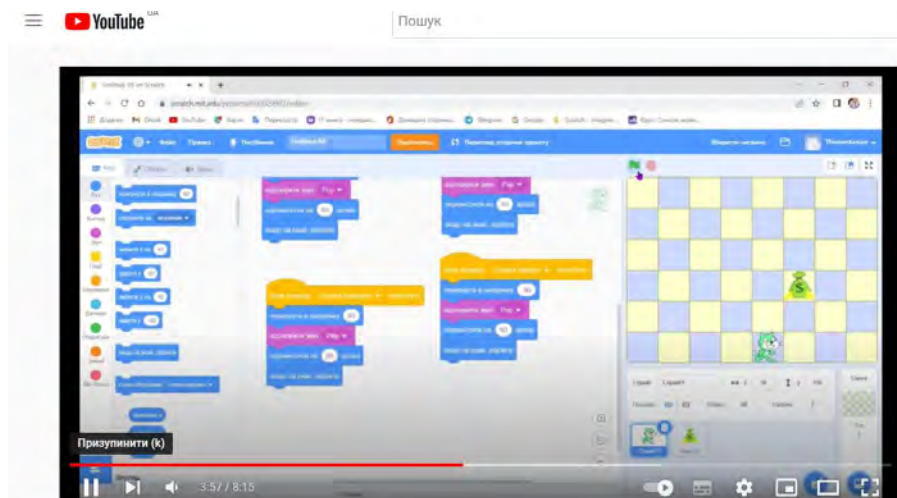

Рис. 1. Фрагмент розробленого скрінкаста

Отже, досвід використання скрінкастів в освітній діяльності, дає змогу зробити висновки про те, що застосування відеоресурсів підвищує інформативність та наочність навчання, дає змогу створити ефект співучасті, посилює емоційність сприйняття і підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу. Але при цьому змінюються вимоги до вчителів, оскільки педагог повинен володіти візуальним мисленням, володіти навичками користування сучасними відеотехнологіями, розуміти можливості їх використання та вміти їх застосовувати в своїй професійній діяльності.

Список використаних джерел:

- Возна, І.В., Зубань, Ю.А., Шаповалов, С.П. (2012) Особливості застосування відеоконтенту в навчанні. *Електронні засоби та дистанційні технології для навчання протягом життя: тези доповідей VIII Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 15 – 16 листопада 2012 р.*, 113 – 114. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/29468/1/Voznaya_Videocontent%20v%20obuchenii.pdf
- Глинський, Я., Федасюк, Д., Ряжська, В. (2016) До питання класифікації електронних освітніх відеоресурсів. Матеріали 8-ї науково-практичної конференції «Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі», м. Львів, 22 – 24 листопада 2016 року, 78–84. <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3163/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20ICT%202016.pdf#page=78>
- Киричук, К. (2018) Ефективний відеоурок: 5 кроків для вчителя. *Освітторія*. <https://osvitoria.media/experience/efektyvnyj-videourok-5-krokv-dlya-vchytelya/>

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ QR-КОДІВ ТА ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ПІДРУЧНИКАХ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Ткачук Галина,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформатики і
інформаційно-комунікаційних технологій,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

tkachuk.g.v@udpu.edu.ua

Питання розробки та використання сучасних педагогічних технологій в освітньому процесі є предметом обговорення в різних колах наукової спільноти. Аналізу піддаються багато ключових питань, що стосуються галузі освіти – організація освітнього процесу в умовах воєнного стану, розробка освітнього контенту, розвиток